

Art. 15. Przepisy ustaw ochronnych w zakresie pracy pracowników najemnych a w szczególności ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu oraz ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet, nie zostają w niczem naruszone postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

Postanowienia karne.

Art. 16. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie, ulegną karze grzywny do 2000 zł. i karze aresztu do 6 tygodni, albo jednej z tych kar.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu, według słusznego uznania, jednakże w wysokości nie ponad 4 tygodnie.

W razie powtórzenia przekroczeń, wymienionych w ustępie 1-szym niniejszego artykułu, w ciągu roku, licząc od poprzedniego ukarania, winny ulegnie karze bezwzględnego aresztu.

Art. 17. Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Skazany przez powiatową władzę administracji ogólnej może w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi okręgowemu, który rozstrzyga prawomocnie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów postępowania obowiązujących go w pierwszej instancji. Na wniosek prokuratora będzie zarządzane postępowanie uproszczone; wyrok sędziego nie ulega zażaleniu.

W postępowaniu sądowym orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje prawomocny akt oskarżenia (wniosek w postępowaniu uproszczonym). Przed wyznaczeniem rozprawy przewodniczący (sędzia) może zarządzić przesłuchanie przez właściwy sąd powiatowy (pokoju) oskarżonego, świadków i biegłych; świadków i biegłych można przesłuchiwać pod przysięgą. Sąd postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie pod przysięgą lub bez zaprzysiężenia, a których zeznania będą odczytane; wolno odczytywać zapiski dochodzenia i inne części akt administracyjnych.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

Postanowienia końcowe.

Art. 18. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Przemysłu i Handlu, odnośnie art. 11 — Ministrom: Spraw Wewnętrznych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej i Przemysłu i Handlu, a odnośnie postanowień karnych — Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 14 dni po ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą: ustęp czwarty art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z r. 1920

Nr. 2, poz. 7) oraz ustęp trzeci art. 2 tejże ustawy w brzmieniu nadanem mu ustawą z dnia 14 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 127).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Pocht i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

365.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

o postępowaniu karno-administracyjnym.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. Wykroczenia, zagrożone karą nie wyższą niż grzywna (kara pieniężna) trzy tysiące złotych i areszt do 3 miesięcy, niezależnie od kar dodatkowych, ulegają dochodzeniu i ukaraniu przez władze administracyjne, jeżeli ustawa dane wykroczenie wyraźnie przekazuje orzecznictwu władz administracyjnych.

Ograniczenie powyższej właściwości ze względu na kwotę grzywny nie ma zastosowania, jeżeli wymiar grzywny jest uzależniony od pojedynczej lub wielokrotnej wysokości szkody, wartości przedmiotu, uszczuplonej należności, albo innej jednostki obliczeniowej, przewidzianej ustawą jako podstawa ustalenia wysokości kary.

Art. 2. Do dochodzenia i karania wykroczeń, wymienionych w art. 1, powołane są powiatowe wła-

dze administracji ogólnej z wyjątkiem tych wypadków, gdy z mocy przepisu szczególnego właściwa jest inna władza administracji państwowej.

Art. 3. Kary za wykroczenia, wymienione w art. 1. mogą być wymierzane jedynie w drodze postępowania karno-administracyjnego, przeprowadzonego według przepisów rozporządzenia niniejszego.

O ile przepisy rozporządzenia niniejszego nie stanowią inaczej, mają w postępowaniu karno-administracyjnym zastosowanie przepisy działów III, V, VI, VII, VIII, IX, X, XV i XVI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) a o ile chodzi o wykonanie nakazów i orzeczeń karnych — przepisy działów II, III, IV i VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342).

Art. 4. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie dotyczą dochodzenia i karania w sprawach karnoskarbowych wogóle i w sprawach dyscyplinarnych.

Art. 5. Władza powinna z urzędu przestrzegać swej właściwości. Właściwą jest ta władza, na której obszarze popełniono wykroczenie, nawet wówczas, gdy skutek wykroczenia nastąpił na innym obszarze.

Jeżeliby uzasadniona była właściwość miejscowa dwu lub więcej władz albo jest wątpliwe, na obszarze której władzy popełniono wykroczenie, natenczas właściwa jest ta władza, która pierwsza wdrożyła dochodzenie.

Art. 6. Władza, która pierwsza otrzymała wiadomość o wykroczeniu, jest dopóty właściwa do jego ścigania, dopóki nie ujawnią się okoliczności uzasadniające właściwość innej władzy.

Art. 7. W razie ujawnienia wykroczenia, przewidzianego w art. 1, władze, urzędy i organa, które je ujawniły lub otrzymały o niem wiadomość, donoszą o tem władzy właściwej (art. 2, 5 6).

Przy dochodzeniu wykroczeń władze, powołane do ich dochodzenia i karania, posługują się podległymi im organami.

Art. 8. Policja Państwowa może zatrzymać osobę, schwytaną na gorącym uczynku wykroczenia, przewidzianego w art. 1, z powodu obawy ukrywania się:

- jeżeli jest nieznana, a nie może się wylegitymować, ani w inny sposób nie można ustalić jej tożsamości;
- jeżeli nie ma w Państwie stałego miejsca pobytu, ani określonego źródła utrzymania;
- jeżeli pozostaje pod dozorem policyjnym, albo jest przestępcą nałogowym, zawodowym lub recydywistą;
- jeżeli jest cudzoziemcem i zachodzi uzasadniona obawa, że uchyli się od ścigania;
- jeżeli tylko przez zatrzymanie można zapobiec skutecznie spełnieniu przestępstwa lub usiłowaniu jego spełnienia.

Zatrzymanego należy niezwłocznie dostawić do właściwej władzy administracyjnej, albo też zwolnić, jeżeli odpadnie powód zatrzymania.

Władza obowiązana jest najdalej w ciągu 24 godzin przesłuchać dostawioną osobę. Dalsze zatrzymanie może nastąpić tylko w wypadkach, przewidzianych pod lit. a — d, na podstawie decyzji sędziego powiatowego (pokoju), uzyskanej w ciągu 48 godzin od zatrzymania na czas konieczny, jednak nie dłuższy, niż przewidziana za popełniony czyn kara pozbawienia wolności główna lub zastępcza, w każdym razie nie dłuższy niż dni 14.

Przepis powyższy nie wyłącza zastosowania surowszych przepisów ustaw szczególnych.

Poza Policją Państwową, inne organa o charakterze publicznym są uprawnione do zatrzymywania osób, które popełniły wykroczenie, przewidziane w art. 1, w zakresie i w trybie, przewidzianym w ustawach szczególnych.

Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości może jednak uprawnienia służące według artykułu niniejszego Policji Państwowej przyznać innym organom, powołanym do utrzymania spokoju, bezpieczeństwa lub porządku publicznego, we właściwym im zakresie.

Art. 9. Jeżeli przestępstwo zagrożone jest konfiskatą przedmiotów, władza może dla jej zabezpieczenia zarządzić zajęcie przedmiotów.

Osobie zainteresowanej wydaje się zaświadczenie o zajęciu.

Przedmioty podlegające szybkiemu zepsuciu lub zniszczeniu, albo dające się przechowywać tylko niestosunkowo wielkim kosztem, sprzedaje się w drodze publicznego przetargu. Kwota, uzyskana ze sprzedaży, podlega zajęciu do czasu wydania orzeczenia.

II. Granice właściwości rzeczowej władz administracyjnych i władz sądowych w wypadku zbiegu przestępstw i przepisów.

Art. 10. Jeżeli ten sam czyn wykazuje cechy przestępstwa, ulegającego ukaraniu przez władzę administracyjną, a zarazem cechy przestępstwa, ulegającego ukaraniu przez władzę sądową, każda z tych władz orzeka w zakresie swej właściwości. W razie skazania tak w postępowaniu karno-administracyjnym, jak i w postępowaniu sądowym, z pośród orzeczonych kar pozbawienia wolności kara surowsza pochłania mniej surową, inne kary, orzeczone przez obie władze, i skutki skazania, wynikające z obu orzeczeń, pozostają obok siebie w mocy. O pochłonięciu kary pozbawienia wolności orzeka sąd okręgowy, przewidziany w art. 37, na wniosek skazanego, prokuratora lub władzy administracyjnej, albo z inicjatywy własnej lub sądu, który wyrokował w postępowaniu sądowym.

Art. 11. W wypadku przestępstw, popełnionych oddzielnymi czynami, z których jedno ulega ukaraniu przez władzę administracyjną, drugie przez władzę sądową, każda z tych władz orzeka w zakre-

sie swej właściwości. W razie skazania tak w postępowaniu karno-administracyjnym, jak i w postępowaniu sądowym, nie orzeka się kary łącznej dla kar, wymienionych w każdym z tych postępowań.

Art. 12. W rozumieniu art. 10 i 11 postępowanie karno-administracyjne obejmuje także postępowania sądowe, wszczęte wskutek żądania przekazania sprawy sądowi według art. 34.

III. Zbieg przestępstw i przepisów karnych w postępowaniu karno-administracyjnym.

Art. 13. Jeżeli czyn, zagrożony karą, podpada pod kilka przepisów karnych, władza wymierza karę pozbawienia wolności według najsurowszego z tych przepisów, natomiast inne kary według każdego z tych przepisów oddzielnie, tak że skutki skazania następują według każdego z tych przepisów.

Art. 14. W razie jednoczesnego skazania za wykroczenia, popełnione kilku czynami, podpadającymi pod ten sam przepis, władza wymierza karę w granicach tego przepisu, może jednak karę grzywny podwyższyć ponad wymiar najwyższy, przewidziany w ustawie, nie więcej niż o połowę. Podwyższenie wymiaru nie ma zastosowania do grzywien, określonych w art. 1 ust. 2.

Art. 15 W razie jednoczesnego skazania za wykroczenia, popełnione kilku czynami, podpadającymi pod różne przepisy karne, władza wymierza karę pozbawienia wolności według najsurowszego z tych przepisów, natomiast inne kary według każdego z tych przepisów oddzielnie; także skutki skazania następują według każdego z tych przepisów.

Art. 16. Przepisy art. 14—15 mają zastosowanie także wówczas, gdy po skazaniu za jedno wykroczenie należy wymierzyć karę za inne, popełnione przed wydaniem orzeczenia co do wykroczenia już osądzonego.

Art. 17. Karę należy wymierzyć w granicach wymiarów, wskazanych w obowiązujących przepisach, a w braku takich wymiarów — w wymiarze do dwustu złotych lub do 7 dni aresztu.

Przy ustalaniu wysokości i rodzaju kary należy uwzględnić wiek, dotychczasowy sposób prowadzenia się, stopień wykształcenia, stosunki majątkowe i zarobkowe obwinionego oraz względy celowości.

W wypadku skazania nieletniego do lat siedemnastu można zamiast kary, przewidzianej ustawą, udzielić nagany, jeżeli wina i skutki czynu są nieznaczne, a ze względu na okoliczności wymiar nawet najniższej kary uważać należy za zbyt surowy.

Art. 18. Przepisy art. 13—17 mają zastosowanie także w postępowaniu sądowym, wszczętem wskutek żądania przekazania sprawy sądowi według art. 34.

IV. Postępowanie karno-administracyjne zwyczajne.

Art. 19. Jeżeli doniesienie lub wynik dochodzenia uzasadnia dalsze ściganie, jako też w wypadku, przewidzianym w art. 48, władza wyznacza rozpra-

wę i wzywa obwinionego piśmiennie do stawienia się w wyznaczonym terminie na rozprawę. Władza może w uzasadnionych wypadkach zaznaczyć w wezwaniu, że obwiniony zamiast stawienia się może nadesłać w wyznaczonym terminie piśmienne wyjaśnienie.

Jeżeli obwiniony nie przebywa w miejscu siedziby władzy, władza, o ile nie zachodzą powody wymagające osobistego przesłuchania spowoduje przesłuchanie obwinionego przez równorzędną lub niższą władzę miejsca jego zamieszkania lub pobytu.

Wezwanie należy doręczyć obwinionemu; wzywając niepełnoletniego lub niewłasnowolnego, — władza obowiązana jest zawiadomić o tem jego ustawowego zastępcę prawnego, o ile jest jej znany.

Art. 20. Ojciec, matka, małżonek lub opiekun (kurator) niepełnoletniego i niewłasnowolnego ma prawo także wbrew jego woli stawiać na jego korzyść wnioski i wnosić środki odwoławcze.

Art. 21. Wezwanie obwinionego na rozprawę ma zawierać — oprócz oznaczenia czynu przestępnego, — uprzedzenie, że w razie niestawienia się władza jest uprawniona zarządzić przymusowe jego sprowadzenie, albo przeprowadzić rozprawę w jego nieobecności.

W wezwaniu należy obwinionemu polecić, aby sprowadził na rozprawę świadków i inne dowody służące do jego obrony, lub też wskazał je władzy pisemnie lub ustnie w takim czasie, by mogły być przez władzę użyte na rozprawie.

Art. 22. Przebieg i wynik rozprawy należy ustalić w protokole, który ma zawierać następujące dane:

- 1) oznaczenie władzy,
- 2) imię i nazwisko, czas i miejsce urodzenia, stan, zatrudnienie i miejsce zamieszkania obwinionego, — o ile okoliczności te dają się ustalić,
- 3) wyraźne oznaczenie czynu, zarzuconego obwinionemu,
- 4) zaprzeczenie, usprawiedliwienie lub przyznanie się obwinionego,
- 5) istotne zeznania świadków i znawców i inne wyniki postępowania dowodowego,
- 6) orzeczenie,
- 7) krótkie uzasadnienie,
- 8) pouczenie o środku prawnym,
- 9) datę orzeczenia,
- 10) datę ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia.

Obwinionemu należy na jego żądanie przedstawić przebieg czynności, dokonanych w jego nieobecności.

Art. 23. Na zasadzie wyników rozprawy władza wydaje orzeczenie uniewinniające lub skazujące.

Orzeczenie obwinionemu ogłasza się, a doręcza wówczas, jeżeli tego zażąda, albo jest niepełnoletni lub niewłasnowolny.

Nieobecnemu przy ogłoszeniu ustawowemu zastępcy prawnemu obwinionego niepełnoletniego lub niewłasnowolnego należy orzeczenie doręczyć z urzędu, o ile jest władzy znany.

W wypadkach szczególnej wagi lub zawitych wydanie orzeczenia można odroczyć, zawiadamiając o tem obwinionego z nadmienieniem, że orzeczenie zostanie mu doręczone.

Art. 24. Władza może wydać orzeczenie zaoczne, jeśli obwiniony nie stawiał się na rozprawę, a władza nie uważa jego obecności na rozprawie za konieczną.

Orzeczenie zaoczne należy obwinionemu doręczyć.

Art. 25. W orzeczeniu skazującym, oprócz danych, wymienionych w art. 22 pod p. p. 1, 2, 3, 7, 8, 9, należy podać:

- a) oznaczenie czynu, przyjętego za dowiedziony;
- b) przepis, naruszony przez ten czyn;
- c) wymiar kary oraz podstawę prawną jej wymierzenia;
- d) postanowienie o konfiskacie przedmiotu przestępstwa, o ile ona następuje;
- e) postanowienia co do kosztów postępowania i ich wysokości;
- f) wymiar aresztu zastępczego na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny (art. 26).

W orzeczeniu uniewinniającym nie przytacza się danych, wskazanych w art. 22 p. 8 i w art. 25 lit. a), b), c), e) i f).

Art. 26. Areszt zastępczy oznacza się w orzeczeniu wówczas, gdy obowiązujące przepisy przewidują za przestępstwo areszt, jako karę główną albo jako karę zastępczą.

Zamiany należy dokonać według słusznego uznania władzy, jednak kara aresztu zastępczego nie może przewyższać wymiaru aresztu zastępczego, przewidzianego w ustawie, a w braku takiego oznaczenia, — najwyższego wymiaru kary aresztu, jaką dany czyn jest zagrożony.

Art. 27. Władza administracyjna zarządza wykonanie aresztu zastępczego, oznaczonego w miejsce grzywny, jeśli:

- a) grzywna jest nieściągalna, albo
- b) ściągnięcie grzywny pozbawiałoby ukaranego lub jego rodzinę niezbędnych środków utrzymania.

Art. 28. Areszt domowy (w mieszkaniu) można stosować jako karę na zasadach, przewidzianych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1928 r. o areszcie domowym (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 228). Karę tę można wymierzyć w orzeczeniu lub nakazie karnym.

Art. 29. Konfiskatę przedmiotów można orzec jedynie w wypadkach, przewidzianych w obowiązujących przepisach. Konfiskacie podlegają jedynie przedmioty, należące do obwinionego, o ile przepisy prawne nie stanowią wyjątków. Jeżeli sprawcy nie można ścigać, władza może wydać orzeczenie o konfiskacie samoistnie.

Przedmioty skonfiskowane należy sprzedać w drodze publicznego przetargu, o ile ze względu na ich rodzaj nie podlegają zniszczeniu.

Art. 30. Koszty postępowania (art. 25 lit. e) obejmują:

- a) koszty sprowadzenia obwinionego, świadków i biegłych,
- b) koszty sprowadzenia, przechowania i sprzedaży zajętych przedmiotów,
- c) należności świadków i znawców,
- d) koszty utrzymania tymczasowo aresztowanego,
- e) koszty wykonania orzeczenia.

Koszty ściągają się w tym samym trybie jak grzywny.

Koszty nie podlegają zamianie na areszt.

W wypadku skierowania sprawy do sądu (art. 34) koszty powyższe będą uwzględnione tak samo, jak koszty i wydatki śledztwa sądowego.

Art. 31. W wypadkach ustawami przewidzianych władza administracyjna niezależnie od orzeczenia z art. 23 orzeka w postępowaniu karno-administracyjnym o obowiązku odszkodowania i oznacza jego kwotę. Jeżeli strona nie jest zadowolona z orzeczenia o odszkodowaniu, może się udać na zwykłą drogę sądową. Pozostają w mocy postanowienia ustaw, które określają terminy udania się na drogę sądową.

Art. 32. Jeżeli z powodu skazującego orzeczenia władzy administracyjnej nie żądano w terminie przekazania sprawy sądowi (art. 34—35), orzeczenie staje się prawomocne.

Art. 33. W sprawach, zakończonych prawomocnym orzeczeniem władzy administracyjnej, może nastąpić wznowienie postępowania, jeśli wyjdą najawnowe nieznane uprzednio okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, wskazujące na:

- 1) niesłuszne uniewinnienie lub
- 2) niesłuszne ukaranie.

W wypadku niesłusznego uniewinnienia wznowienie postępowania dopuszczalne jest tylko, dopóki przestępstwo nie ulegnie przedawnieniu.

W wypadku niesłusznego skazania wznowienie postępowania może nastąpić na wniosek ukaranego lub osób, wymienionych w art. 20, a w razie jego śmierci — na wniosek tych osób lub ustawowych spadkobierców.

O wznowieniu postępowania decyduje władza, która wydała orzeczenie. Przeciw odmowie wznowienia przysługuje zażalenie do bezpośrednio wyższej władzy administracyjnej, która orzeka ostatecznie.

V. Postępowanie sądowe w sprawach karno-administracyjnych.

Art. 34. Osoba, której wymierzono karę w trybie postępowania karno-administracyjnego, może zwrócić się w terminie zawitym siedmiodniowym od daty ogłoszenia jej orzeczenia do władzy administracyjnej z żądaniem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego; termin siedmiodniowy liczy się od daty doręczenia, jeżeli orzeczenie należało doręczyć. To samo prawo służy osobom, którym je przyznają ustawy szczególne.

Jeżeli osoba, której karę wymierzono, jest niepełnoletnia lub bezwłasnowolna, żądanie w terminie, biegnącym dla tej osoby, może złożyć każda z osób, wymienionych w art. 20.

Art. 35. W razie odmowy przyjęcia przez władzę administracyjną żądania, wymienionego w art. 34, można w ciągu trzech dni od zawiadomienia o odmowie złożyć żądanie skierowania sprawy do sądu okręgowego celem rozpatrzenia zasadności odmowy. Żądanie to można złożyć wprost do sądu.

O przywróceniu terminu, wymienionego w art. 34, orzeka sąd okręgowy.

Sąd wydaje decyzję (uchwałę) nie ulegającą zaskarżeniu.

Art. 36. W razie złożenia żądania, wymienionego w art. 34 lub w art. 35, orzeczenie władzy administracyjnej nie ulega wykonaniu, o ile ustawa szczególna nie stanowi inaczej.

Władza administracyjna, o ile nie cofnie swego orzeczenia, przesyła akta sądowi.

Orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje w postępowaniu sądowym prawomocny akt oskarżenia (wniosek w postępowaniu uproszczonym).

Art. 37. Właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd okręgowy, w którego okręgu znajduje się siedziba władzy, która wymierzyła karę administracyjną.

Art. 38. Władza administracyjna, która wymierzyła karę, albo w jej zastępstwie władza odpowiednia w siedzibie sądu okręgowego, może popierać oskarżenie zamiast lub obok prokuratora.

Art. 39. Sąd okręgowy rozpoznaje sprawę według przepisów obowiązujących go w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji ze zmianami, przewidzianymi w następujących artykułach.

Art. 40. Wnioski stron nie wiążą przewodniczącego w zakresie zarządzeń dotyczących wezwania do rozprawy świadków i biegłych oraz sprowadzenia innych dowodów.

Przewodniczący sądu może zarządzić przed wyznaczeniem rozprawy przesłuchanie oskarżonego, świadków i biegłych przez miejscowo właściwy sąd powiatowy (pokoju). Świadków i biegłych można przesłuchiwać pod przysięgą.

Art. 41. Sąd orzekający postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie pod przysięgą lub bez zaprzysiężenia, a których zeznania będą odczytane. W tym celu może zarządzić potrzebne jeszcze przesłuchania przez jednego ze swoich członków, albo przez innego sędziego lub sąd powiatowy (pokoju).

Wolno odczytywać zapiski dochodzenia i inne części akt postępowania administracyjnego.

Art. 42. Sąd okręgowy nie jest związany wymiarem kary, oznaczonym w orzeczeniu władzy administracyjnej.

Art. 43. Wyrok sądu okręgowego nie ulega zaskarżeniu.

Art. 44. Na wniosek prokuratora lub władzy administracyjnej (art. 38) sąd okręgowy rozpoznaje sprawę w postępowaniu uproszczonym (art. 845¹ — 845⁵ ustawy postępowania karnego z 1864 r., wprowadzone ustawą z dnia 25 lutego 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 169, oraz ustawa z dnia 21 października 1919 r. — Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 473), stosując odpowiednio przepisy art. 34—42.

W tym wypadku w okręgach sądów apelacyjnych: w Poznaniu i Toruniu i sądu okręgowego w Katowicach sprawę rozpoznaje jeden sędzia, który ma prawo i obowiązki przewodniczącego i zespołu izby karnej.

Wyrok sędziego, wydany w postępowaniu uproszczonym, nie ulega zaskarżeniu.

VI. Postępowanie karno-administracyjne nakazowe.

Art. 45. Władze, wymienione w art. 2, mogą na podstawie doniesienia władz lub organów urzędowych, opartego na ich własnym spostrzeżeniu, nakładać kary bez przeprowadzenia zwyczajnego postępowania w drodze nakazu karnego, jeżeli uważają za stosowne wymierzyć karę aresztu na czas nie przekraczający dni trzech i karę pieniężną nie wyższą niż 50 złotych.

Przepis art. 25 ma odpowiednie zastosowanie.

Wojewoda może w drodze rozporządzenia upoważnić do nakładania kar w formie nakazów karnych również władze i organa państwowe i samorządowe, podległe powiatowym władzom administracji ogólnej.

Art. 46. Przeciw nakazowi karnemu może skazany wnieść do tej władzy, która nakaz wydała, sprzeciw pisemny lub ustny w ciągu 7 dni po doręczeniu nakazu; w przeciwnym razie nakaz staje się prawomocny.

Art. 47. Władza, która nakaz wydała, odrzuci sprzeciw, wniesiony w terminie spóźnionym. Przepis art. 35 i art. 36 ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie. Jeżeli sąd wyda decyzję stwierdzającą, że sprzeciw wniesiono w terminie, lub orzeknie o przywróceniu terminu, władza administracyjna zarządzi postępowanie zwyczajne.

Art. 48. W razie wniesienia sprzeciwu w terminie lub przywrócenia terminu (art. 46 i 47), władza, wymieniona w art. 2, przeprowadza zwyczajne postępowanie tak, jakby nakazu nie było, przyczem nie jest związana wymiarem kary, orzeczoną w nakazie karnym.

Art. 49. Jeśli sprzeciwu nie wniesiono w terminie (art. 46, 47), nakaz karny podlega wykonaniu jak prawomocne orzeczenie.

Art. 50. Powiatowe władze administracji ogólnej mogą za zgodą właściwego wojewody upoważnić funkcjonariuszów państwowych i samorządowych władz im podległych do nakładania w ich imieniu w drodze doraźnych nakazów karnych grzywien w granicach nie przekraczających 10 złotych za wykroczenie, określone w upoważnieniu, w razie schwytania winnego na gorącym uczynku, albo gdy niema

wątpliwości co do osoby przestępcy i jeśli winny oświadczy, że grzywnę uiszczy bezzwłocznie.

Doraźne nakazy karne są bezimienne, ukarany może jednak żądać podania jego nazwiska w nakazie.

W razie bezzwłocznego uiszczenia grzywny do rąk funkcjonariusza, który ją nałożył, nakaz uważa się za prawomocny, — w przeciwnym razie za niebyły.

Art. 51. Nakazów karnych i doraźnych nakazów karnych nie można stosować, jeśli w myśl obowiązujących przepisów władza winna łącznie z orzeczeniem karnem orzec o odszkodowaniu lub o konfiskacie, albo gdy najniższa kara, przewidziana w ustawie lub rozporządzeniu, które przekroczone, jest wyższa od kar, przewidzianych w art. 45 lub też 50.

VII. Postępowanie karno - administracyjne przyspieszone.

Art. 52. Jeśli przestępstwa, podlegające ściganiu w postępowaniu karno - administracyjnym, szerzą się w sposób powszechny lub niebezpieczny, Ministrowie: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości mogą w drodze rozporządzenia wprowadzić na oznaczonym obszarze przyspieszone postępowanie karno-administracyjne odnośnie do spraw, wymienionych w rozporządzeniu, i na okres czasu nie przenoszący jednego roku. Rozporządzenie to będzie ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 53. Wprowadzenie postępowania przyspieszonego powoduje, że:

1) terminy, przewidziane w art. 34 i 46, ulegają skróceniu do dni trzech;

2) orzeczenia nie doręczają się; ogłoszenie orzeczenia zastępuje jego doręczenie;

3) sądy wyznaczają rozprawy na czas możliwie najkrótszy, niepóźniejszy niż dni 14, a jeśli oskarżony i świadkowie mieszkają w siedzibie sądu, na czas niepóźniejszy niż siedem dni;

4) przepisy o terminach między doręczeniem wezwania oskarżonemu a dniem rozprawy głównej nie są obowiązujące;

5) grzywny, wymierzone nakazem karnym lub orzeczeniem administracyjnym, są natychmiast wykonalne.

VIII. Wykonanie orzeczeń i nakazów karnych władz administracyjnych.

Art. 54. Orzeczenia i nakazy karne władz administracyjnych stają się wykonalne z chwilą uprawomocnienia się, o ile rozporządzenie niniejsze (art. 53 p. 5) lub ustawy szczególne nie stanowią inaczej.

Po uprawomocnieniu się orzeczenia lub nakazu karnego lub o ile orzeczenie lub nakaz są wcześniej wykonalne, władza wzywa skazanego stosownie do treści orzeczenia lub nakazu, aby w ciągu 7 dni uiszczył grzywnę i zgłosił się do odbycia kary aresztu. Po upływie tego terminu nastąpi wykonanie przymusowe. Jeżeli skazany jest już zatrzymany, wykonanie przymusowe nastąpi bez wezwania.

Władza może na prośbę skazanego z ważnych powodów zezwolić na odroczenie lub przerwę kary; od tej decyzji nie ma środka odwoławczego.

Wykonanie kary pozbawienia wolności w wypadku choroby umysłowej lub ciężkiej choroby fizycznej skazanego odracza się do czasu wyzdrowienia. Przepis ten dotyczy również kobiet ciężarnych i w ciągu 3 miesięcy po rozwiązaniu, jeśli dziecko zostaje przy życiu.

Wykonanie kar, orzeczonych przez sądy okręgowe w postępowaniu, przewidzianem w części V, należy do władz sądowych i prokuratorskich według ustaw postępowania karnego, o ile kara nie została już wykonana w całości lub w części przez władzę administracyjną na zasadzie art. 53 p. 5 lub ustaw szczególnych.

Art. 55. Mieszkańcy gmin miejskich i wiejskich, w których nie urządzono jeszcze aresztu gminnego, będą odbywali kary aresztu, wymierzone przez władze administracyjne, w więzieniach ogólnych za zwrotem przez te władze kosztów według taryfy, którą ustala Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Odbywający karę aresztu, wymierzoną w postępowaniu karno-administracyjnym, podlega tym samym rygorom, jak skazany na areszt przez sądy.

Art. 56. Do czasu ogólnego uregulowania sprawy przeznaczenia grzywien, grzywny, wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego, przypadają na rzecz Skarbu Państwa, o ile poszczególne ustawy nie stanowią inaczej.

To samo dotyczy przedmiotów skonfiskowanych lub kwot uzyskanych za nie przy sprzedaży.

Art. 57. Śmierć skazanego umarza kary, wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego. Jednakże odszkodowanie, oznaczone w orzeczeniu skazującym, które uprawomocniło się przed śmiercią ukaranego, obciąża spadek.

Konfiskata przedmiotu przestępstwa następuje mimo śmierci ukaranego.

IX. Przedawnienie — administracyjne zatarcie skazania.

Art. 58. Wykroczenia, przekazane orzecznictwu władz administracyjnych, ulegają przedawnieniu z upływem 6 miesięcy od popełnienia czynu, jeżeli w tym czasie ani władza administracyjna ani sąd nie wdrożyły postępowania.

Władza administracyjna nie może wydać orzeczenia ani nakazu karnego, jeśli od dnia wdrożenia postępowania przez władzę administracyjną upłynęło 12 miesięcy.

Orzeczonej kary nie wolno wykonać, jeśli w przeciągu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia lub nakazu karnego władzy administracyjnej albo wyroku sądowego wykonywanie kary nie zostało rozpoczęte. Do okresu tego nie wlicza się czasu, przez który kara była odroczone lub przerwana w myśl art. 54 ust. 3 i 4 lub w myśl ustaw postępowania karnego.

Art. 59. Orzeczenie skazujące, o ile przepisy prawne nie stanowią inaczej, puszcza się w niepamięć po upływie 5 lat od chwili jego uprawomocnienia, w szczególności: po upływie tego czasu nie wolno o niem czynić wzmianki w urzędowych świadectwach prowadzenia się i wywiadach, ani też uwzględnić przy wymierzaniu kary w postępowaniu karno-administracyjnym.

X. Właściwość co do osób wojskowych.

Art. 60. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosują się do osób, podlegających sądownictwu wojskowemu, z wyłączeniem przestępstw, popełnionych w zakresie czynności służbowych. Wykonanie kary pozbawienia wolności zarządzają władze wojskowe.

Przepisy art. 34, 35 i 47 mają zastosowanie do osób, wymienionych w ust. 1, z tą zmianą, że w miejsce sądu okręgowego wstępuje właściwy sąd wojskowy.

Zatrzymując na zasadzie art. 8 ust. 1 osobę wojskową, Policja Państwowa przestrzegać będzie szczególnych przepisów obowiązujących przy zatrzymaniu osób wojskowych.

Zatrzymanego dostawia się do władzy wojskowej, która decyduje o dalszym zatrzymaniu.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1928 r. o nakładaniu kar porządkowych, przewidzianych w ustawach o postępowaniu sądowym, na osoby pełniące czynną służbę wojskową oraz o przymusowym sprowadzaniu tychże osób przed sądy powszechne (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 121) ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu karno-administracyjnym.

XI. Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 61. Istniejące przepisy, w myśl których do dochodzenia i karania wykroczeń, wymienionych w art. 1, powołane zostały inne władze administracji państwowej, względnie magistraty miast, wymienionych w art. 131 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), nie zostają naruszone postanowieniem art. 2, z wyjątkiem wypadków, gdy powoładzka władza administracji ogólnej była powołana do orzekania jako instancja odwoławcza.

Kompetencje do dochodzenia i karania przestępstw (art. 2), przysługujące dotychczas na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego miejscowym władzom policyjnym, a na pozostałym obszarze Rzeczypospolitej — władzom i organom państwowym lub samorządowym, podległym powiatowym władzom administracji ogólnej, — przechodzą na powiatowe władze administracji ogólnej.

Kompetencje te mogą być władzom i organom, wymienionym w ustępie poprzednim, przyznawane

w trybie i zakresie, przewidzianym w art. 45 i 50 rozporządzenia niniejszego.

Art. 62. Art. VIII ustawy z dnia 23 maja 1873 r., dotyczącej wprowadzenia ustawy postępowania karnego (Dz. u. p. austr. Nr. 119) ulega zmianie o tyle że jeśli ustawa, wydana po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, nie przekazuje wykroczenia wyraźnie orzecznictwu władz administracyjnych, właściwe są wyłącznie sądy powiatowe.

Art. 63. Według przepisów rozporządzenia niniejszego dochodzone i ścigane będą także przestępstwa, należące według ustaw dotąd obowiązujących do właściwości władz administracyjnych, bądź wyłącznie, bądź z zastrzeżeniem drogi sądowej, a w szczególności także przestępstwa, do których z mocy szczególnych przepisów ustaw, dekretów i rozporządzeń, wydanych przez władze polskie, miała dotąd zastosowanie ustawa z dnia 23 kwietnia 1883 r. dotycząca wydawania policyjnych zarządzeń karnych przeciw wykroczeniom (Zb. u. pr. str. 65).

Jeżeli ustawy dotychczasowe przyznają pewnym osobom (art. 34 ust. 1 zdanie 2) prawo „odwołania” się do sądu, lub prawo żądania „przekazania” sprawy sądowi, należy przez to rozumieć prawo żądania skierowania sprawy na drogę sądową w myśl art. 34.

Art. 64. Przewidziane w ustawach, określonych w art. 63, kary pozbawienia wolności zastępuje się aresztem do trzech miesięcy, a jeśli termin pozbawienia wolności, przewidziany w ustawie, był krótszy — aresztem w takim wymiarze krótszym. Grzywny, przewidziane w tych ustawach, a przekraczające kwotę 3 000 złotych, ogranicza się do tej kwoty, co jednak nie ma zastosowania, jeżeli wysokość grzywny ma być ustalona w sposób, przewidziany w art. 1 ust. 2.

Ograniczenia, przewidziane w art. 1 i artykule niniejszym, nie mają zastosowania do przestępstw, ulegających ukaraniu w postępowaniu karno-administracyjnym według rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 54) i z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 307).

Przepis ustępu poprzedniego ma zastosowanie także do ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) i do dekretu z dnia 25 stycznia 1919 r. o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji (Dz. P. P. P. Nr. 9, poz. 123), z tem, że zamiast więzienia orzeka się areszt.

Art. 65. Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące grzywien, mają zastosowanie do wszelkich kar pieniężnych, przewidzianych za przestępstwa, ulegające ściganiu w postępowaniu karno-administracyjnym.

Art. 66. Dotyczące właściwości i postępowania przepisy rozporządzeń, wymienionych w art. 64 ust. 2, oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R.

P Nr. 83, poz. 465), z wyjątkiem ustępu ostatniego art. 18, i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 996) z wyjątkiem ustępu ostatniego art. 20 pozostają w mocy z tą zmianą, że przewidziane w tych rozporządzeniach „odwołanie” zastępuje się z zachowaniem terminów i trybu zaskarżenia w tych rozporządzeniach przewidzianych, żądaniem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, w którym sąd okręgowy stosuje przepisy art. 36 ust. 3 i art. 37—44 rozporządzenia niniejszego.

Art. 67. Do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, mają zastosowanie dotychczasowe przepisy co do właściwości władz administracyjnych i sądowych i trybu postępowania.

Jednak do odwołania się na drogę sądową od orzeczeń władz administracyjnych, bądź doręczonych po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, bądź doręczonych wcześniej, lecz tak, że termin odwołania się upłynął po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, mają zastosowanie art. 34—44.

Jeżeli w wypadku, przewidzianym w ustępie poprzednim, według dawnej ustawy służył do odwołania się termin dłuższy niż 7 dni, to w tym terminie dłuższym można żądać rozpoznania sprawy w myśl art. 34.

Przepis artykułu niniejszego nie narusza w niczym przepisów art. 66.

Art. 68. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, a w zakresie postępowania sądowego także Ministrowi Sprawiedliwości względnie Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 69. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 6 tygodni od dnia ogłoszenia.

Równocześnie uchyla się wszystkie ogólne lub szczególne postanowienia dotyczące wymierzania kar w drodze administracyjnej, zwłaszcza ust. 1—3 art. 10 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń Rządu oraz o dalszem uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511). Do czasu wejścia w życie jednolitego kodeksu postępowania karnego pozostają w mocy w zastosowaniu do wykroczeń, nie przekazanych szczególnymi przepisami polskimi właściwości władz administracyjnych (art. 63 ust. 1) przepisy §§ 453—458 ustawy z dnia 1 lutego 1877 r. o postępowaniu karnem (Dz. u. Rzeszy str. 253) i ustawa z dnia 23 kwietnia 1883 r. dotycząca wydawania policyjnych zarządzeń karnych przeciw wykroczeniom (Zb. u. pr. str. 65).

Przepisy art. 34—44 tracą moc z dniem wejścia w życie jednolitego kodeksu postępowania karnego; zamiast przepisów art. 34—44 i przepisów rozporządzenia niniejszego, powołanych w art. 47—66, będą wówczas stosowane odpowiednie postanowienia ko-

deksu postępowania karnego i przepisy wprowadzające ten kodeks.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

366.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz marynarki handlowej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1. W dziedzinie marynarki handlowej i portów morskich handlowych władzami I instancji są kapitanaty portów, władzą II instancji — Urząd Morski, podległy Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 2. Postanowienia rozporządzenia niniejszego mają zastosowanie zarówno do portów morskich handlowych państwowych, jak i do portów morskich, będących własnością komunalną lub prywatną.

Art. 3. Granice terytorjalne portów morskich handlowych, podlegających kompetencji władz ma-